

328/15.02.00/2022

VN/6984/2021

Lausunto ehdotuksesta kulttuurimatkailun kansallisen kehittämisen tiekartaksi

Etelä-Savon maakuntaliitto kiittää Opetus- ja kulttuuriministeriötä mahdollisuudesta antaa lausunto ehdotuksesta kulttuurimatkailun kansallisen kehittämisen tiekartaksi. Maakuntaliitto antaa liitteen mukaisen lausunnon luonnoksesta.

Etelä-Savon maakuntaliitto

Pentti Mäkinen
Maakuntajohtaja

Merja Olenius
kehittämisohtaja

Jakelu

Lausuntopalvelu

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti maakuntaliiton asianhallintajärjestelmässä.

Mikä on näkemyksenne tiekartan tavoitteista ja toimenpiteistä yleisesti?

Luovien alojen toimijoiden ansaintamahdollisuudet ja tuen saanti on vaikeutunut ensin koronapandemian vuoksi vuosina 2020-2022 ja toiseksi luovan alan kehitys on jälleen uhattuna Venäjän aloittaman hyökkäyssodan aiheuttaman yleisen epävarmuuden sekä Eurooppaa koettelevan laajan energiakriisin ja taloudellisen taantumun vuoksi. Kulttuurimatkailua on voitu edistää tähän saakka maakuntaliitoissa mm. Eu:n -rakennerahastovaroilla, mutta jatkossa kestävän kulttuurimatkailun rahoittamiseen on kohdistettava Eu:n eri rahoituskeinoja huomattavasti nykyistä laajemmin, mikäli alan kansainvälistymispotentiaalia halutaan edistää, kuten tiekartassa esitetään.

Kansallisesti kulttuurimatkailun arvoa tulisi vahvistaa. Kulttuurimatkailun merkityksestä alueiden vetovoimatekijänä ja arvoverkkojen muodostumisessa ei ole kuitenkaan saatavilla riittävästi tietoa, kuten tiekartassa sivulla 33 todetaan. Kulttuurimatkailun vetovoimatekijöiden tunnistaminen on prioriteetti.

Tiekartan tulisi ottaa kantaa niihin välineisiin ja resursseihin, joilla luovilla aloilla toimivien yksityisten ja julkisten toimijoiden ja yritysten olisi mahdollista toimia kannattavasti ja kestävästi markkinoilla aina kansainvälistymiseen saakka. Kulttuurimatkailusta tulisi kehittää kannattava elinkeino.

Kulttuurimatkailu edistää ympärivuotista tuotetarjontaa ja tasoittaa matkailun kausiluonteisuutta, kuten tiekartassa todetaan. Matkailun kausi- ja sesonkiluonteisuus on kuitenkin sidoksissa pitkälti suomalaisten vakiintuneisiin loma-aikoihin ja niiden ajoittumiseen. Kansainvälisen matkailun edistämällä voidaan saada asiakaskuntaa myös sesonkien ulkopuolella ja pidentää lyhyttä kesän matkailusesonkia elokuulle ja lisätä talvimatkailua, jossa Suomella on paljon tarjottavaa.

Mikä on näkemyksenne tiekartan tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Etelä-Savon maakunnan näkökulmasta on keskeistä, että tiekartan tavoitteena on kulttuuri- ja luovien alojen kannattavuuden lisääntyminen. Kulttuuriala luo laajasti hyvinvointia ja tukee talouden kestävästä kasvusta Etelä-Savon alueella, jossa matkailulla ja kulttuurilla on suuri merkitys alueen BKT:n muodostumisessa.

Kulttuurimatkailun on oltava tulevaisuudessa entistäkin kestävämpää, mitä on kuvattu tiekartassa erittäin ansiokkaasti. Kestävyys on kilpailutekijä yrityksille ja toimijoille. Myös maakuntaliitoilla on toimijuutta kulttuurimatkailun kestävyden edistämiseen, mitä ei oltu tiekartassa kovin selvästi tunnistettu.

Esitetty visio siitä, että kulttuurimatkailu avaa silmät näkemään myös lähellä olevat kohteet ja lisää moninaisen Suomen lumovoimaa, sopii erinomaisesti Etelä-Savoon, jossa luonto (Koloveden ja Linnansaaren kansallispuistot, Punkaharju, Saimaa, Saimaan norppa) yhdistyvät kulttuuriin (Astuvansalmen kalliomaalaukset, Olavinlinna, Suomen Metsämuseo Lusto, *Sodan ja Rauhan keskus Muisti*, Mikkelin musiikkijuhlat, Savonlinnan Oopperajuhlat, Taidekeskus Salmela).

Kommenttinne luvusta 5.1

Kulttuurimatkailun piirissä yhteistyö on erittäin tärkeää ja esitetyt yhteistyömallit toimivia.

Myös ylimaakunnallinen yhteistyö on Suomen kulttuurimatkailun kehittymiselle tärkeää, koska muuten toiminta jää liian paikalliseksi.

Kommenttinne luvusta 5.2

Ei kommentoitavaa

Kommenttinne luvusta 5.3

Kulttuurimatkailun kansainvälistyminen on suuri haaste. Tiekartassa tunnistetaan hyvin kansainvälisen kulttuurimatkailun yhteys luontomatkailuun. Onnistuminen vaatii vielä paljon kansainvälistymispanostuksia markkinointiin. Kulttuurimatkailun kansainvälisiä vetovoimatekijöitä voivat olla myös tunnetut suomalaiset/ brändit (kuten Aalto, Sibelius, Nightwish, Joulupukki, Angry Birds tai Lordi) tai tunnettu alue (Lappi, Saimaa tai Helsinki) tai uudet vetovoimatekijät (turvallisuus, puhtaus, hiljaisuus, aitous). Suomi on niin pieni maa väestöllisesti, että kansainvälistymisponnistelut olisi tehtävä yhdessä.

Kommenttinne luvusta 5.4

Kuten tiekartassa todetaan kulttuurimatkailussa on paljon potentiaalia digitaalisten, matkailijoille suunnattujen palvelujen kehittämiseen. Lähes kaikki matkat ja tapahtumat myydään digitaalisia kanavia pitkin. Suomi on verrattain tuntematon kulttuurimatkailun kohde ja pieni kielialue, jonka vuoksi digitaalinen markkinointi ja myynti tulisi tapahtua riittävän suuren brändin alla, jotta se menestyisi näkyvyydessä.

Kommenttinne luvusta 5.5

Kansainvälistyminen on edellytys kulttuurimatkailun kehittymiselle.

Kansainvälinen asiantuntijaraati valitsi Oulun Euroopan kulttuuripääkaupungiksi vuodelle 2026 kilpailussa, jossa Savonlinna oli koko Itä-Suomen suurimpien kaupunkien tukema ehdokas. Kilpailun ansiosta koko Saimaan alue on tunnistanut ylimaakunnallisen vahvuutensa kulttuuri- ja ruokamatkailun osaajana, jonka seurauksena Saimaan alue on valittu European Region of Gastronomy 2024 kandidaatiksi kansainvälisen ICGAT organisaation toimesta. Myös neljän itäisen maakunnan kaupungeissa (Mikkeli, Lappeenranta, Joensuu, Kuopio ja Savonlinna) kiertävä Kulttuurin unelmavuosi -toiminta on jatkumoa ylimaakunnalliselle yhteistyölle ja mahdollistaa hyvien käytänteiden levittämisen tehokkaammin koko alueelle. Kannatamme vahvasti kulttuuripääkaupunki haun myötä käynnistyneiden hankkeiden jatkojalostamista vahvistamaan alueiden kulttuurimatkailua.

Euroopan neuvoston kulttuurireitit on tiekartassa esiin nostettu väylä edistää kulttuurimatkailun kansainvälistymispotentiaalia. Lisäksi kulttuurimatkailua voidaan edistää Unescon kulttuuriperintösopimusten kautta, joita mm. Saimaan alueella on jo Unescon hyväksymä Saimaa Geopark kokonaisuus, sekä mm. Savonlinnan kansallinen kaupunkipuisto, jotka tukevat kestävä kulttuurimatkailua. Myös mahdollinen Saimaan norppasaariston nostaminen Unescon maailmanperintökohteeksi (Metsähallitus) on esimerkki siitä, mihin kulttuurimatkailu voisi yltää.

Millaisena näette oman organisaationne tai edustamanne tahon roolin tiekartan toimenpiteiden toteuttamisessa?

- Maakuntien liittojen rooli kulttuurimatkailun tiekartan toimenpiteiden toteuttajana olisi toimiva

- Rahoittaja/välittäjä (alueen matkailua ja kulttuuria ja kansainvälistymistä edistävät rahoitukset)
- Ylimaakunnallisen yhteistyön aktiivinen toimija ja edistäjä
- Asiantuntijataho alueen kehittämisessä kulttuurimatkailuun liittyen
- Tiedon ja asiantuntijuuden verkostoija
- Alueensa kulttuurimatkailuun liittyvien toimijoiden edun ajaminen valtakunnallisessa ja kansainvälisessä toiminnassa.

Itä-Suomi tarvitsee kansainvälistymiseen uuden suunnan, mikä vaatii lisää voimavaroja ja rahoitusta. Alueen toimijoiden osaamisen kehittämiseen ja verkostojen vahvistamiseen tarvitaan myös valtakunnallisten taide- ja kulttuurialojen keskeisten asiantuntijaorganisaatioiden vahvempaa läsnäoloa ja tukea pysyvämpien rakenteiden muodossa.

Miten arvioisitte tiekartan toimenpiteiden vastuuttamista? Ovatko kaikki keskeiset toteuttajat kunkin toimenpiteen osalta tunnistettu? Mahdolliset toimenpidekohtaiset ehdotuksenne toteuttajien lisäämiseksi tai poistamiseksi?

Maakunnan liittojen rooli kestävän kulttuurimatkailun kehittämisessä tulisi mainita, koska maakunnan kulttuurimatkailun kestävä kehittäminen on myös maakuntaliittojen tavoitteena.

Mahdolliset muut huomiomme